

4. Аврамова О. Четверте покоління прав людини: постановка проблеми. Право України. 2010. № 2. URL : <http://www.info-prensa.com/article-212.html>.

5. Про заборону репродуктивного клонування людини : Закон України від 14 грудня 2004 року / Відомості Верховної Ради України. 2005. № 5. Ст. 111.

6. Барабаш О.О. Четверте покоління прав людини: загальнотеоретична характеристика. URL: http://science2016.lp.edu.ua/sites/default/files/Full_text_of_%20papers/vnulpurn_2016_837_36.pdf

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-314-2-32>

**INFORMATIONAL AND PSYCHOLOGICAL OPERATION
CONCEPTS AND COUNTERMEASURES IN THE CONDITIONS
OF THE LEGAL REGIME OF MARTIAL STATE**

**ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНА ОПЕРАЦІЯ ПОНЯТТЯ
ТА ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ
ВОЄННОГО СТАНУ**

Shebanits D. M.

*Candidate of Historical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor of the Department
of Law
Mariupol State University
Kyiv, Ukraine*

Шебаніц Д. М.

*кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри права
Маріупольський державний
університет
м. Київ, Україна*

Shebanits V. F.

*Candidate for the "Law" Specialty
Mariupol State University
Kyiv, Ukraine*

Шебаніц В. Ф.

*здобувач спеціальності «Право»
Маріупольський державний
університет
м. Київ, Україна*

В умовах сьогодення будь-яка війна ведеться не тільки на полі бою активними бойовими діями, але і в інформаційному просторі. Наразі саме інформаційний фронт є одним з провідних напрямків українського національного супротиву збройній агресії Російської Федерації.

Оскільки вплив будь-яких інформаційних операцій як на цивільне населення, так і на військових може мати неабиякий деструктивний вплив та в подальшому може призводити до непередбачуваних наслідків,

насьогодні залишається актуальною потреба дослідження сутності поняття інформаційно-психологічної операції, а також заходів протидії такої в умовах особливого правового режиму воєнного стану в Україні.

Зазначена тематика досліджувалася багатьма науковцями різних сфер наукового пізнання, а саме психології, юриспруденції, галузі державного управління тощо. Зокрема, варто згадати роботи таких авторів як М. Погорецький, Н. Зражевська, В. Горбулін, В. Алещенко, У. Ільницька та інші.

Говорячи про вплив інформаційно-психологічної операції на свідомість людини і громадянина, на нашу думку, варто зупинитися на питанні розкриття сутності поняття психологічної безпеки. Відтак, саме по собі поняття інформаційно-психологічної безпеки особистості є комплексним та багатограним поняттям, яке в найбільш загальному значенні можна визначити як стан захищеності психіки людини від деструктивного впливу негативної інформації [1, с. 107].

Отож, у способах до визначення поняття інформаційно-психологічної операції є щонайменше два підходи. Перший визначає згадане нами явище у широкому сенсі і тлумачить інформаційно-психологічну операцію як сплановане використання технологій та методів поширення інформації задля впливу на свідомість людини [2, с. 230-231].

Інший підхід тлумачить інформаційно-психологічну операцію у більш вузькому розумінні і визначає, що це інструмент впливу, який застосовується під час ведення активних бойових дій задля деморалізації противника [2, с. 230-231].

Деякі науковці вказують на те, що основним завданням інформаційно-психологічних впливів є маніпулювання масовою свідомістю, яке в свою чергу має на меті внесення як в суспільну свідомість, так і в свідомість окремих осіб певних ідей та поглядів; дезорієнтація та дезінформація населення, ослаблення усталених переконань, які складають підвалини суспільства; залякування тощо [3, с. 15].

Задля досягання поставленої мети агресор використовує досить розгалужене коло каналів передачі інформаційно-психологічного впливу. Такими каналами є засоби масової інформації, комп'ютерні програми та мережа Інтернет, розповсюдження чуток, розповсюдження та застосування агітаційних листівок, розповсюдження пропагандистської інформації через твори мистецтва та інше [1, с. 108].

Враховуючи вищевикладене, важливо наголосити і на способах та заходах протидії згаданим інформаційно-психологічним впливам. Відтак, деякі науковці вказують на те, що протидія негативному інформаційно-психологічному впливу може реалізовуватися щонайменше двома напрямками, зокрема:

– наданням операції-відповіді на психологічно-інформаційну агресію противника;

– розробкою та подальшим використанням стратегій розвитку безпекової політики країни [1, с. 108].

Отож, на нашу думку, аби ефективно нейтралізувати негативний вплив інформаційно-психологічного тиску агресора, необхідно проводити комплексні заходи, зокрема такі як:

– проведення постійної інформаційно-роз'яснювальної роботи з населенням, шляхом використання засобів масової інформації, мережі Інтернет, радіо та телебачення тощо;

– постійне інформування суспільства про діяльність військових підрозділів, проведених операцій та успіхів на фронті;

– нейтралізування ворожих каналів надання неправдивої інформації, які шляхом дезінформації населення маніпулюють ним;

– проведення різноманітних заходів, спрямованих на об'єднання суспільства навколо загальнонаціональної ідеї.

Отож, підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок про те, що інформаційна безпека суспільства є не менш важливим чинником аніж особиста безпека. До того ж, правильно обрана інформаційна політика країни є запорукою ефективної протидії збройній та інформаційно-психологічній агресії Російської Федерації проти України. Результативність такої протидії залежить від якості та комплексності заходів, які повинна здійснювати держава задля безпеки людини та громадянина.

Література:

1. Уманець А. О. Інформаційно-психологічні впливи: поняття, особливості реалізації та способи протидії. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Т. 3 (72) №3. 2022. С. 106-112.

2. Гібридна війна і журналістика. Проблеми інформаційної безпеки : навчальний посібник. За заг. ред. В. О. Жадька, Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 356 с.

3. Інформаційні операції та безпека суспільства: загрози, протидія, моделювання : монографія. В. П. Горбулін, О. Г. Додонов, Д. В. Ланде. Київ : Інтертехнологія, 2009. 164 с.